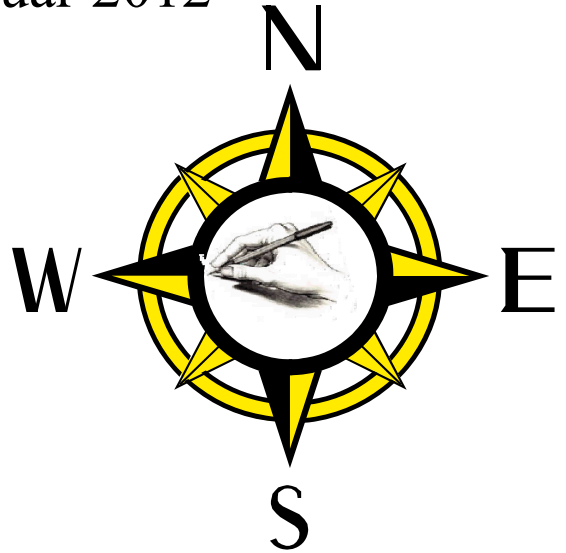

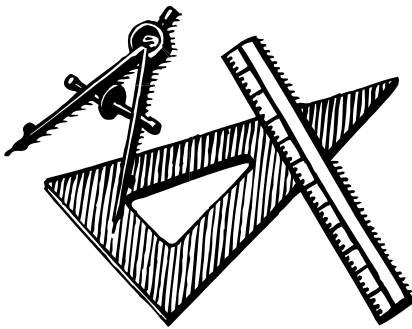
Institutt for lærerutdanning og skoleforskning

Universitetet i Oslo

21. - 24. februar 2012

uio.no/skrivekurs

*Mennesket er alle tings mål
– for de ting som er, at de er, og for de ting
som ikke er, at de ikke er.*

- Protagoras

Skrivekurs for masterstudenter ved ILS

k.h.flyum@ils.uio.no

Kursoversikt

uio.no/skrivekurs

✓ Tirsdag:

Fag og skriving:

skrivekompetanse, skrivevaner og deltakernes egne skriveerfaringer

✓ Onsdag:

Prosjektbeskrivelse:

Å komme i gang, og å komme videre (problemstilling, tekstutvikling og respons)

✓ Torsdag:

Den vitenskapelige teksten:

strukturalternativer, kildebruk og etikk

✓ Fredag:

Postertorg og kursevaluering

k.h.flyum@iis.uio.no

Skriveferdighet = trening + vaner

- ✓ Skriftkulturen kan beskrives som et digert og eldgammelt dataprogram, som er selvregulerende og distribuert.
 - Det er alltid mer å lære.
 - Ingen kan alt.
 - Litt læring hver dag er bra.
- ✓ Skriftkyndighet utvikles fra helheten til delene: fra intensjonen til artikulasjonen
- ✓ I voksenalder dreier skriving seg i stor grad om personlige erfaringsbaserte *vaner*, som sjelden kan endres uten at man *trener*. Trening bør være lett og fengende arbeid. Hvorfor?
- ✓ Ansvarlig fagskriving læres langsomt ved gjensidig veiledning; ved å skrive fag sammen med andre fagfolk i faglige sammenhenger

Hvilke skrivevaner og skriveerfaringer har du?

Skriveprosessen

- 1. Førskrivingsfasen:** idéarbeidet
Notater, referat, *kommentar*. Fri skriving.
Stikkord, tankekart, visualisering.
Grovdisposisjon og arbeidsplan
- 2. Skrivefasen:** tankeframstilling
Første *utkast* / Første respons
- 3. Omskrivingsfasen:** redigeringen
Veiledning, forbedring og *utvikling*
- 4. Ferdigstillingsfasen:** korrigeringen
Korrektur og *mottakerlesning*

uio.no/skrivekurs

Skriverbasert

Leserbasert

Riktig plan - men til rett tid:

Prosessplan: beherske skriveprosessen fra start

Omarbeidingsstrategier: fra subjektiv visjon ...via
re-visjon ...til objektivert visjon

Det er ved å revidere teksten jeg utvikler
målsetningene for arbeidet; jeg finner ut
hva jeg vil, mener, tenker...

Disposisjon: beherske det ferdige produktet

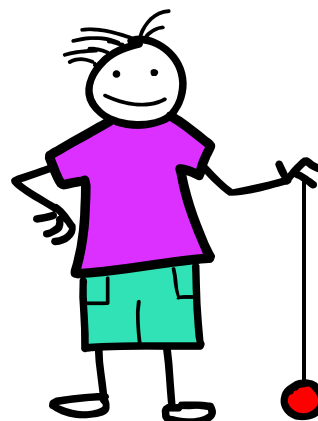
k.h.flyum@ils.uio.no

Med STOR eller LITEN skrift?

- ✓ I læreres undervisningsopplegg er skriving som regel forbundet med STORE arbeidsoppgaver, særlig *rapportering*, eksamensforberedende *prøver*, og selve *eksamen*.
- ✓ Etter noen års *trening* på slik skriving er du *vant* til å skrive stort, og med veldig alvor:
 1. **alene**
 2. **i siste liten**
 3. **uten tid til forbedring**
 4. **uten å se deg tilbake**
- ✓ *Hensikten med disse skrivekursene er å vise fram SMÅ skriveaktiviteter som kan integreres i det daglige arbeidet over tid: små skritt og liten skrift. Her får du små verktøy; til å komme i gang, til problemstilling, til skisseskriving, til tekstforbedring og til omdisponering ...*

- ✓ *... små treningsting, til å få litt dilla på?*

I opplysningens tjeneste

~ medborgerlig dannelse ~

Hvorfor bruke så mye tid & krefter på bare prat:

Hva skal drøfting og argumentasjon tjene til?

1. **Hindre blodbad** [demokrati & rettsstat]
ved å utøve konflikter gjennom ordstrid
2. **Utvikle enighet** [byråkrati & spilleregler]
finne felles grunn i *stridsspørsmål*
3. **Danne medborgere** [skole og folkeskikk]
som er i stand til å tale sin egen sak
4. **Fjerne tvil** [vitenskap, f.eks. *peer-review*]
finne sikker grunn i *tvilsspørsmål*
5. **Alt i alt:** å opplyse saken ...
... til beste for fellesskapet

Dermed er det en grunnleggende demokratisk ferdighet å tåle både motargumenter og nederlag

Oppskrifter? Instrumentalisme!

uio.no/skrivekurs

Bauhaus Dessau, 044 103-1080-0227-828
Foto: Lehmann, Thomas | DT, Mai 1928

Fra Prokrustes' seng ...

... via støttehjul ...

{tvangstrøye, gullbur, støpeform, stillas, reisverk}

... til modulære konstruksjons-sett

{jf. → retoriske *progymnasmata* & *dissoi logoi*-øvelser}

k.h.flyum@ils.uio.no

All vitenskap er litteratur

Vitenskap er en spesiell teknisk kyndighet, en *teknologi*, som består i å danne pålitelig kunnskap ved å beskrive, og å innordne ny kunnskap i kunnskapstradisjonen i form av beskrivelser ordnet i rekker.

All verdens kunnskap i ett hus - "en kyklios paideia":
283- f. Kr. Ptolemaios' og Demetrius fra Phaleron's *bibliotek* i Alexandria – hyllene (fagene) blir reist!

Historien har vist mange lignende alt-i-ett-prosjekt:

- ✓ Kirkemøtenes *Bibelen* (325-) forsøker å samle all sannhet i én bok (helst med fint utstyr og et fint hus rundt).

(klosterordnernes *scriptorier*)

- ✓ Lærde og studerende danner et *universitas scholarum et studiorum* i Bologna (1088-).

(trykkerier, bokhandlere og postvesen)

- ✓ Royal Society of Londons *Transactions* (1665-) forsøker å samle all naturkunnskap i ett periodisk forum.

- ✓ Diderots *Encyklopedi* (1745-) forsøker å samle all kunnskap i ett verk.

- ✓ 17. mai 1991 publiserer Tim Berners-Lee ved CERN en enkel dataprotokoll kalt *http*, og dermed oppsto *WWW*.

- ✓ "Arkitekten" Bill Gates' *Windows* (1995) forsøker å samle all kommunikasjonsteknologi i én håndterings-kanal.

- ✓ *Budapest Open Access Initiative* krever at all forskningspublisering blir gratis tilgjengelig på internett (2002).

Henvisning: 4 typer + 3 verdier

4 ENKLE TYPER:

- ✓ Klassikerhenvisning
Platons linjelignelse, Plancks konstant, Piagets utviklingsstadier
- ✓ Løs henvisning
Platon drøftet emnet (referanse)
- ✓ Sitat
Platon sa at "sitat" (referanse).
- ✓ Hel kildegjengivelse
Sammendrag, referat, presentasjon el. vurdering

3 VIKTIGE VERDIER:

- ✓ Klassikerhenvisningen
Fra førskriftlig tid, hedrer forfedrene, og låner autoritet fra dem
- ✓ Bibliotekreferansen
Muligheten oppstår 6-900 e.kr. Gjør dokumentasjonen etterprøvbar og åpner for kildekritikk
- ✓ Den vitenskapelige referansen
Vokser fram 1650 - 1700 e.kr. Stiller krav til kildens lødighet, og formidler opphavsrett

Trening med kilder

~ noen enkle arbeidsmåter ~

- ✓ Studer kildebruken i fagtekster du selv liker å lese
- ✓ Skriv sammendrag av korte kildetekster (én setning til hvert avsnitt)
 - ✓ Skriv et avsnitt selv, til hver av setningene (du kan evt. gjøre dem om til spørsmål først)
 - ✓ Skriv en skisse som sammenligner to kilder (jfr. ”Litteratur/teoribasert skisse”)
 - ✓ Skriv inn ”signalsitat” i din egen tekst
- ✓ Skriv sammendrag, referat, presentasjoner og kildevurderinger

Å gjengi fagstoff

uio.no/skrivkurs

- ✓ Gjengi argumentasjonen i kildetekstene. Legg vekt på *seleksjon, presisjon og klarhet* i gjengivelsen

= SAMMENDRAG/PARAFRASE

+

- ✓ Gi en karakteristikk av kildeteksten. Hvilken *status* har den? Bare ta med trekk som har *betydning for teksthelheten*, ofte er det nok med et sjangernavn.

= REFERAT

+

- ✓ Plassér teksten i den sammenhengen den hører til i, eller ble laget i. Pass på å velge *relevant sammenheng*.

= PRESENTASJON

+

- ✓ Gi en vurdering av teksten, der du forklarer leseren hvorfor du henter teksten inn i *din* sammenheng. Pass på å *ikke blande* kildens argumentasjon med din egen argumentasjon.

= VURDERING/ANMELDELSE

Kilde

Kommentar

k.h.flyum@iis.uio.no

Litt litteratur

Ariansen, Per & Tove Pettersen

2003 *Essayskriving til ex.phil.*, Gyldendal, Oslo

Bakken, Jonas

2009 *Retorikk i skolen*, Universitetsforlaget, Oslo

Bech-Karlsen, Jo

2003 *Gode fagtekster*, Universitetsforlaget, Oslo

Brodersen, Randi Benedikte, & al.:

2007 *Tekstens autoritet*, Universitetsforlaget, Oslo

Dysthe, Olga

1993 *Ord på nye spor*, Samlaget, Oslo

Dysthe, Olga & F. Hertzberg, T. L. Hoel

2010 *Skrive for å lære (2. utgave)*, Abstrakt forlag, Oslo

Erikson, Martin G.

2010 *Riktig kildebruk: kunsten å referere og sitere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Flyum, Karl Henrik & Frøydis Hertzberg (red.)

2011 *Skriv i alle fag!*, Universitetsforlaget, Oslo

Hoel, Torlaug Løkensgard

1992 *Tanke blir tekst*, Samlaget, Oslo

2000 *Skrive og samtale*, Gyldendal, Oslo

Johansen, Anders

2009 *Skriv! Håndverk i sakprosa*, Spartacus, Oslo

Lie, Sissel & Ingrid Thowsen (red.)

2000 *Fagskriving som dialog*, Gyldendal, Oslo

Rienecker, Lotte & Peter Stray Jørgensen

2006 *Den gode oppgaven*, Fagbokforlaget, Bergen

Rognsaa, Aage

2003 *Prosjektoppgaven. Krav til utforming*, Universitetsforlaget, Oslo

Sandvik, Margareth

2006 *Skriving i lærerutdanningene*, Cappelen, Oslo

Spangen, Inger Cathrine

2007 *Referansehåndboken*, Spartacus, Oslo

Widerberg, Karin

2001 *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt*, Universitetsforlaget, Oslo

2004 *Oppgaveskriving*, Universitetsforlaget, Oslo

